

Holistiska pieeja nedzīvo zobu ietekmei.

Zoba vitalitāte var tikt zaudēta kariesa vai traumas rezultātā.

Ir divas ārstēšanas iespējas. Visbiežāk tiek izņemts nervu, asinsvadu kūlītis un kanāls tiek aizpildīts. Ja bojājums ir liels, zobs tiek atjaunots ar plombi vai saknes inleju un kroni.

Otra pieeja ir zoba izņemšana, it īpaši, ja cieto audu bojājums ir liels vai saknes galā ir nopietns iekaisums.

Prof. Kristaps Rudzītis (1899—1978) ir Latvijas zināmākais ārsts, kurš pievērsa nopietnu uzmanību nedzīvo zobu saistībai ar vispārējām slimībām.

Profesors pacientiem, kuri vēlējās pie viņa ārstēties, lika izņemt visus nedzīvos zobus.

Prof. **Kārlis Ēriks Arons** (1933—2005) zināja teikt, ka Prof. Rudziša kundzei pirms kāzām esot bijuši reti zobi.

Ir publikācijas, kas atklāj, ka pat ideāli saārstēta zoba saknes galā ir anaerobā infekcija.

Šo baktēriju radītie toksīni samazina imunitāti un veicina nopietnu slimību attīstību.

Atļaušos šo problēmu neizvērst šajā īsajā bukletā, jo tad to reti kurš šo izlasīs.

Otra lielākā problēma ir **žokļu kaula kavitācijas**, par kurām 90% sabiedrības, ārstus ieskaitot, nezina. **Kavitācija ir nekrotisku audu dobums kaulā, bez izteiktas simptomātikas.**

95% gadījumos kavitācijas ir nekvalitatīvas zobu izņemšanas rezultāts.

Zoba izņemšanai šodien ir augstas prasības, it īpaši, ja šajā vietā plānots likt implantu. Maksimāli jā saglabā kauls un fiksētā gļotāda.

Standarta situācijā rūpīgi no kavitātes jāizkasa mīkstie audi (saites un granulācijas), brūci dezinficē ar lāzeri vai ozonu.

Brūcē liek APRF, t.i., trombocītiem bagātināts fibrīns ar lielu augšanas faktoru un cilmes šūnu koncentrāciju, kas iegūta ar centrifugācijas palīdzību, no asinīm atdalot sarkanos asins ķermeņus un plazmu.

PRF lieto traumatoloģijā, kosmetoloģijā un sejas žokļu ķirurģijā lai uzlabotu brūču dzīšanu un audu reģenerāciju. Augšanas faktori stimulē šūnu augšanu, diferenciaciju, proliferāciju un reģenerāciju.

Lētāk ir pielietot jau gatavus biomateriālus, piem., Gelatamp ar jodoformu vai trihopolu, tomēr tas ir mazāk efektīvi.

Ja pielieto šos pasākumus, noteikt nav jānozīmē antibiotiķi.

Kavitācijas attīstās, ja ir veikta pārāk liela lokālā anestēzija ar vazokonstriktoriem, kā dēļ apstājas brūces apasiņošana, veidojas "sausā kavitāte" ar sekojošu alveolītu, kas izpaužas, kā ilgstošas sāpes, ārsta apmeklējumi un ABV lietošana. Var veidoties kaula nekroze.

Kavitācijas ārstē, tās atverot iztīrot, dezinficējot un aizpildot ar APRF kombinācijā ar biomateriāliem.

Ubi pus, ibi evacua. Kur strutas, tur iztukšo (evakuē).

https://lv-m.iliveok.com/health/anaeroba-infekcija_108628i15958.html

Nepamatota un nepietiekama antibiotiku terapija, kuras mērķis galvenokārt ir **antagonista aerobās** floras nomākšana, arī veicina **anaerobu** netraucētu attīstību.

Kavitācijas ir tikpat kaitīgas vispārējai veselībai, kā nedzīvie zobi. Tāpēc to diagnostikai un likvidēšanai jāpievērš liela uzmanība.

- Amerikas Endodontistu asociācija ir aprēķinājusi, ka katru gadu tiek ārstēti 15,1 miljons zobu kanālu. Šo procedūru mērķis ir izglābt zoba ārējo košļāšanas virsmu. Ja kariesa, plaisas vai mehāniska bojājuma rezultātā ir sairusi emalja un dentīns, zobā var iekļūt baktērijas un pulpā veidojas infekcija, abscess vai nekroze. Kanāla ārstēšanas procedūrā kopā ar inficētajiem un mirušajiem audiem tiek izņemta visa zoba iekšējā struktūra, ieskaitot nervu un asinsvadus. Izdobtais zobs tiek izskalots un aizpildīts ar gutaperču un cementu un pārklāts ar porcelāna kroni. Pēc šīs procedūras zobs ir “beigts” un neredzamā zobu suka jeb zobu limfas sistēma šajā zobā nepastāv. Zobs sēž siltumā žokļa kaulā un kurā joprojām dzīvo baktērijas, imūnsistēma nespēj veikt savas dabiskās aizsardzības funkcijas zobā, jo tajā nav asinscirkulācijas. Tā ir izcila baktēriju audzēšanas vieta un ideāls anaerobo baktēriju triecienuzbrukuma placdarms. Un tās vienmēr ir spēcīgākas par visām pārējām baktērijām.
- Džozefs Iselss (*Josef Issels*) bija pirmais, kurš izvirzīja teoriju, ka bojāta imūnsistēma ļauj attīstīties vēzim. Vaininieces-iekaisušas mandeles, žokļa sastrutojumi, zobi ar iztīrītiem kanāliem. Viņš secināja: “Manā klīnikā veiktajā pētījumā atklājās, ka uzņemšanas brīdī 98% pieaugušo vēža slimnieku bija no 2-10 beigtiem zobiem, un katrs no tiem bija kā bīstama toksīnu fabrika.” Iselsa atklāto saistību starp hronisku infekciju, iekaisumu un vēzi apstiprina jaunākie epidemioloģiskie dati. *The Journal of Clinical Investigation* rakstā par kādu pētījumu ir pagalvots, ka “hronisks iekaisums, ko radījusi ilgstoša parazītu, baktēriju vai vīrusu infekcija, ir galvenais dzinulis vēža attīstībai.” Iselss tālredzīgi ieteica saviem pacientiem izraut zobus, kuriem veikta kanālu tīrīšana.

Daži informācijas avoti, bet neveikli google tulkojumi.

<https://www.rejuvdentist.com/biological-dentistry/dental-cavitations/>

https://www.instagram.com/p/CUpkfvvt7IX/?utm_medium=share_sheet

https://lv-m.iliveok.com/health/anaeroba-infekcija_108628i15958.html

<https://prirucnik.hr/lv/anaerobo-infekciju-defin%C4%ABcija-un-pacientu-izgl%C4%ABto%C5%A1ana/>